

5. Van kleur naar kleur

a. Ontwerp vuurtoren in kleur b. De calqueer voor geel c. De calqueer voor rood d. De calqueer voor blauw
e. De drie kleurendruk

Materiaal Kurklinoleum 16 x 16 cm, gutsen en snijplankjes, masker en aanlegstukken, blockprint in rood, geel en blauw, inktrollers en uitrolplaatjes, paletmessen of stukjes karton, voldoende papier voor de gehele oplage, calqueerpapier, carbonpapier (eventueel), tekenpapier en viltstiften (rood, geel en blauw)

Meerkleurendruk van één plaat

Als de leerkracht en de kinderen nog geen of weinig ervaring hebben met linodruk in kleur is het aan te raden om de hier aangegeven werkwijze stap voor stap te volgen. Voor dit doel zijn de onderwerpen en ook de kleurkeuze expres eenvoudig gehouden. Is de procedure eenmaal bekend, dan kunnen ook complexere onderwerpen aan bod komen met andere kleuren.

Strandbal

De kinderen maken op gewoon tekenpapier (16 x 16 cm) een ontwerp in de drie kleuren rood, geel en blauw. Bijvoorbeeld met viltstift. In dit onderwerp kan ook wit zitten (zie a).

Met behulp van een stukje calqueerpapier (ook 16 x 16 cm) worden de witte vlakken overgenomen van het ontwerp (zie b). Deze witte vormen worden met carbon overgebracht op de linoleum (ook 16 x 16 cm) en weggestoken.

Nu wordt meteen in de eerste kleur (hier geel) de totale (gewenste) oplage gedrukt (bijvoorbeeld 10 stuks). Zie c.

Let op: naderhand nog exemplaren bijdrukken kan niet meer.

Met hetzelfde calqueerpapier worden nu de gele

'Disco-kop'

vormen overgenomen en overgebracht op de linoleum (weer met carbonpapier). Vervolgens wordt met de tweede kleur (hier rood) weer de totale (reeds met geel bedrukte) oplage gedrukt. (De zojuist weggestoken delen komen nu als geel te voorschijn, de rest wordt rood.) Zie d.

Weer met calqueerpapier en carbon worden nu de rode vormen van het ontwerp overgenomen en overgebracht op de linoleum en weggestoken.

De reeds met geel en rood bedrukte oplage wordt nu met de derde kleur bedrukt (hier blauw). Zie e. Afhankelijk van de soort en de hoeveelheid gebruikte inkt ontstaat nu het blauw of het blauwpaars dat de afdruk compleet maakt. Het linoplaatje heeft nu als hoogliggende gedeeltes alleen nog datgene wat zojuist blauw is gedrukt (zie f).

Deze werkwijze is relatief eenvoudig, het lijkt allemaal veel moeilijker dan het is. Je moet het een keer *gedaan* hebben.

Het grootste probleem is het sluitend drukken van de kleuren. Daarvoor moet het plaatje natuurlijk iedere keer weer precies op de goede plaats komen ten opzichte van de vorige druk. Er zijn diverse manieren om dit voor elkaar te krijgen. Wellicht de meest eenvoudige manier (zelfs zonder alles af te tekenen) is de hier toegepaste (zie ook omslagfoto).

Neem een stuk linoleum precies zo groot als het papier waarop de afdruk moet komen (hier 25 × 32 cm). Snijd hieruit in het midden het formaat lino waarop de kinderen gaan werken (hier 16 × 16 cm). Zo ontstaat een *masker* waar de drukvorm precies in past. Alle plaatjes voor de klas of groep worden eveneens pre-

cies zo groot gesneden. Dit betekent dat uit een normale plaat ($\pm 49 \times 49$ cm) negen plaatjes komen.

Bij het afdrukken kan het papier nu steeds exact op het even grote masker gelegd worden, het drukvormpje kan daarbij niet verschuiven.

N.B. Enige oefening is beslist nodig; maak daarom altijd wat extra afdrukjes in verband met eventuele mislukkingen.

Disco-kop

De procedure bij dit onderwerp is exact gelijk aan de voorgaande werkwijze.

Tip: bij het overnemen van het ontwerp op het calqueerpapier is het handig drie verschillende kleuren potlood of balpen te gebruiken.